

ELEMENTE DE INTERSECȚIE ÎN BRANDINGUL NAȚIONAL: ROMÂNIA ȘI REPUBLICA MOLDOVA

CROSS ELEMENTS IN NATIONAL BRANDING: ROMANIA AND THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Valentina BOUREANU,

*doctor în științe ale comunicării, lector universitar
Universitatea din București*

ORCID: 0009-0007-7545-8808

valentina.boureau@fjsc.ro

Summary

The research is grounded in the theoretical concepts of nation branding aimed at a domestic audience, as formulated by Wally Olins. To this end, it seeks—through qualitative content analysis and structuralist-semiotic analysis (linguistic and visual) applied to elements that define national brand identities—to identify and typologize, based on Louis Lavelle’s theory, the core values of the two brands. These values will be inferred from the declared identity constructs displayed on the official websites of the two countries (such as flags, coats of arms, and national anthems), and validated through legislative documents. Under the hypothesis that a shared historical past—typically reflected in the symbols of any state—exists between the two, Romania and the Republic of Moldova were selected as the study sample. In conclusion, a dual intersection of their respective brand values will allow for the formulation of a core idea specific to each brand identity.

Key words: branding, national branding, brand identity, Romania, Republic of Moldova.

Cercetarea este concretizată în următoarele elemente metodologice:

- ipoteză de lucru: ideile specifice ale celor două branduri naționale sunt constituite pe o bază comună;
- scop: enunțarea nucleului comun al celor două idei specifice pe care se fundamentează brandurile naționale studiate;
- obiective: identificarea simbolurilor naționale ale celor două țări, analiza simbolică a elementelor cromatice și a imaginilor care le compun, găsirea elementelor de intersecție care definesc identitățile brandurilor celor două țări, identificarea și tipologizarea valorilor comune deduse, enunțarea formulei de intersecție a celor două idei specifice;
- corpus de analiză: site-urile oficiale ale celor două țări (președinții, ambasade) legislație specifică, documente în care sunt prezentate elementele care definesc identitățile celor două țări;
- metode de cercetare: analiza de conținut calitativă, analiza structuralist-semiotică (lingvistică și vizuală) [7, pp. 66-96], având ca eșantion România și Republica Moldova.

Context

Wally Olins susține că programele de branding care cuprind însemnele naționale sunt adresate publicurilor interne ale națiunilor. Mesajele transmise sunt mobilizatoare și fac apel la patriotismul intern. Programele de branding moderne trebuie centrate pe un public extern care nu are prea multe informații despre țara respectivă. De multe ori chiar steagurile țărilor vecine sunt destul de asemănătoare astfel că sunt greu de deosebit [8, pp. 149-161]. În această idee, pentru un public neavizat, România și Republica Moldova ar părea ca fiind concurente pe o piață internațională. Această ipoteză nu este însă valabilă deoarece cele două țări au origine comună, legăturile istorice sunt foarte strânse, ceea ce elimină de fapt o concurență reală. Cercetarea va consta în analiza structuralist-semiotică a elementelor identitare naționale declarate de sursele oficiale ale celor două țări, iar ca rezultat al intersecției, va fi formulat nucleul comun al ideii specifice a celor două branduri naționale.

Am ales să analizăm elementele de intersecție din brandingul național pentru România și Republica Moldova nu întâmplător, ci pentru că, dincolo de originea istorică arhicunoscută a celor două țări, am constatat că multe componente ale însemnelor naționale se regăsesc pe drapelele și stemele celor două țări. Astfel, așa cum se poate constata din imaginile logo-urilor prezentate în tabelul următor, câteva dintre aceste elemente sunt evidente: culorile și dispunerea lor pe cele două steaguri, stemele Republicii Moldova și a provinciei române Moldova, prezentă pe stema națională română. Mai mult, Republica Moldova preia exact forma scutului (o sinteză simbol a diferitelor forme de scut specifice epocii medievale, cel mai asemănător fiind scutul cruciat) și acvila de pe stema României. Aceasta demonstrează, o dată în plus, legăturile istorice profunde și la nivel structural - simbolic dintre cele două țări.

Elementele specifice brandingului național (semnalele de branding) prin care fiecare dintre cele două țări își definește identitatea sunt enunțate pe site-urile oficiale:

- Stema de Stat, Drapelul de Stat și Imnul de Stat ale Republicii Moldova, limba de stat a Republicii Moldova [17];
- Drapelul României („este tricolor; culorile sunt așezate vertical, în ordinea următoare începând de la lance: albastru, galben, roșu”), Ziua națională a României (1 Decembrie [10]), Imnul național al României este „Deșteaptă-te române”, Stema țării și sigiliul statului sunt stabilite prin legi organice, limba română este limba națională - conform Constituției României, Articolele 12-13 [12]. În tabelul de mai jos sunt prezentate toate semnalele de branding oficiale ale celor două țări, inclusiv identitățile vizuale (logo-urile):

	România	Republica Moldova
Drapelul	 [13]	 [18]

	România	Republica Moldova
Stema	 [15]	 [21]
Imnul național	Deșteaptă-te române, versuri Andrei Mureșanu, muzica Anton Pann [14]	Limba noastră (strofele 1, 2, 5, 8, 12, versuri de Alexei Mateevici, muzica de Alexandru Cristea) [19]
Ziua națională	1 Decembrie - conform Articolului 1 din Legea nr. 10 din 31 iulie 1990 [10]	Nu este definită ca simbol de stat, deci ca element de branding național

Tehnic, studiul identităților brandurilor naționale va continua cu o analiză de conținut calitativă și o analiză de tip structuralist-semiotică (analiză lingvistică și vizuală) [7, pp. 66-96] aplicate semnalelor de branding din tabelul de mai sus, identificând, conform teoriei consacrate a brandingului, elementele specifice care vor fi apoi comparate în scopul găsirii punctelor de intersecție.

a) Drapelul de stat

a.1) România - tricolorul României este format din culorile albastru, galben, roșu dispuse vertical și având dimensiuni egale, cu albastru la hampă (din anul 1848, prin Decretul nr. 252 al guvernului provizoriu de la București) - simbolistica vexilologică datează de la începutul secolului al XIX-lea [13]. Astfel, detaliind: albastrul semnifică seninul cerului, al cugetului și gândirii neamului românesc, valoarea fiind reprezentată de libertate; galbenul exprimă dreptatea iar roșul - frăția [23, p. 257].

Ambasada României în Republica Moldova detaliază cu exactitate elementele cromatice care compun drapelul național: „Drapelul României este tricolor: *roșu, galben și albastru*. Drapelul României are culorile plasate vertical precum urmează: albastru (la lance), galben (în mijloc) și roșu (în afară). Albastrul este cobalt, galbenul – crom, iar roșul – vermillon. De-a lungul istoriei, drapelul României, nu a suferit transformări majore, cu excepția distribuției culorilor (în materie de proporție și poziție), ca urmare a impactului spiritului revoluționar francez când multe dintre statele Europei au adoptat ca drapel național steagul standard cu trei culori” [3]. Semnificația culorilor, din anul 1849, este albastru - libertate, galben - dreptate, roșu - frăție [23, p. 257].

a.2). Conform declarației oficiale, pentru Republica Moldova Drapelul de Stat reprezintă „un simbol oficial major al suveranității și independenței”. Ziua drapelului de stat este 27 aprilie [13].

Ambasada Republicii Moldova în România afirmă că „Drapelul de Stat al Republicii Moldova — Tricolorul — este simbolul oficial al Republicii Moldova. El simbolizează trecutul, prezentul și viitorul statului moldovenesc, reflectă principiile lui democratice, tradiția istorică a poporului moldovenesc, egalitatea în drepturi, prietenia și solidaritatea

tuturor cetățenilor republicii. Tricolorul este un drapel dreptunghiular, compus din trei benzi de aceeași lățime dispuse vertical în următoarea ordine de la țijă: albastru (azuriu), galben și roșu. În centrul benzii galbene se găsește Stema de Stat a Republicii Moldova. Proporția dintre lățimea Stemei și lungimea Drapelului este de 1:5, în timp ce proporția dintre lățimea și lungimea Drapelului în ansamblu este de 1:2. (...)

Ziua Drapelului de Stat este 27 aprilie” [2].

Cele două drapele se deosebesc doar prin dimensiuni: dacă la drapelul României lățimea este $\frac{2}{3}$ din lungimea dreptunghiului (Legea 75 din 16 iulie 1994 privind arborarea drapelului național) [13], la cel al Republicii Moldova este $\frac{1}{2}$ din lungime (Legea 217/17.09.2010 privind Drapelul de Stat al Republicii Moldova) [18]. O explicație poate fi aceea că steagul Moldovei din timpul domniei lui Ștefan cel Mare „era o flamură lungă și îngustă” [13]. În dicționarul de simboluri [4, p. 358] sunt menționate cele două rapoarte dintre lățime și lungime, însă fără semnificații care să le deosebească. În același timp, absența stemei de pe steagul României poate fi explicată prin aceea că, din anul 1872 când au fost legiferate aceste aspecte, stema se găsea doar pe drapelele militare, nu și pe cele naționale. În anul 1948, comuniștii care doreau „să îndepărteze cât mai mult din tot ce a însemnat tradiția națională, au înlocuit nu numai stema țării, rezultată din îmbinarea elementelor heraldice tradiționale, cu una nouă, de sorginte sovietică, dar au și plantat această nouă stemă pe tricolorul național. În decembrie 1989, oamenii au rupt simbolul comunismului de pe steag și s-a revenit la ceea ce fusese steagul României din 1872 până în 1947.” [13]. Nu voi detalia istoric, cert este că pe drapelul provinciilor care alcătuiesc Republica Moldova de azi s-au regăsit mereu (dispuse vertical sau orizontal) culorile steagului României. Aceasta demonstrează faptul că simbolistica cromatică pentru ambele drapele este aceeași.

b) Stema de stat

Conform site-ului oficial al Președinției României, pentru toate popoarele stema de stat este însemnul heraldic suprem și reprezintă o evocare a trecutului său istoric prin imaginile care o compun [15]. Vlad-Lucian Popescu completează această informație cu faptul că stema unui stat „reprezintă ilustrarea în simboluri a formei de guvernământ și a statutului internațional” [11], element foarte important în definirea profilului publicului țintă din teoria de branding.

b.1) România

Simbolistica elementelor care compun stema reprezintă provinciile istorice ale țării, iar aceasta se regăsește în documentele heraldice. Pe site-ul Președinției României se găsesc, urmărind evoluția cu modificările care au survenit, cronologic pentru fiecare provincie istorică, elementele care compun stemele provinciilor istorice, respectiv, stema națională [15].

Sintetic, imaginile care compun stema națională se găsesc pe site-ul Ambasadei României în Republica Moldova: „Simbolurile heraldice statale fac parte din identitatea națională. Stema actuală a fost elaborată după Revoluția din Decembrie 1989. Elementele constitutive ale stemei naționale a României cuprind: vulturul de aur cruciat - element central care simbolizează dinastia întemeietoare a Basarabilor, nucleul în jurul căruia a fost organizată Țara Românească, una dintre cele trei provincii din Evul Mediu (Țara Românească, Moldova și Transilvania), scutul pe care stă este de azur - simbolizează

cerul. Vulturul ține în gheare însemnele suveranității: un sceptru și o sabie, care reamintesc de domnitorul Moldovei, Ștefan cel Mare și Sfânt și de domnitorul Țării Românești, Mihai Viteazul, primul unificator al celor trei Țări Române. Un blazon împărțit în câmpuri heraldice prezintă simbolurile provinciilor istorice românești de la stânga la dreapta: Țara Românească pe azur: un vultur ținând în cioc o cruce ortodoxă de aur; Moldova: un bour negru cu o stea între coarne.” [3].

Vlad-Lucian Popescu detaliază componența imagistică și cromatică a stemei naționale a României. Mă rezum la elementele comune celor două țări analizate: „Stema actuală a României se constituie dintr-un scut de azur încărcat cu o acvilă de aur cu capul spre dreapta, ciocul, ghearele roșii ținând în cioc o cruce ortodoxă de aur, în gheara dreaptă o sabie, iar în gheara stângă un buzdugan, ambele de argint. Pieptul acvilei este încărcat cu un scut scartelat cu insișiune: primul cartier pe azur încărcat cu o acvilă de aur cu ciocul și ghearele roșii, ținând în cioc o cruce ortodoxă de aur, însoțită de un soare la dreapta și de o lună nouă la stânga, ambele de aur; al doilea cartier pe roșu încărcat cu un cap de bour negru, însoțit de o stea de aur între coarne, cu cinci raze, de o roză cu cinci petale la dreapta și de o lună conturnată la stânga, ambele de argint” [11].

b.2) Republica Moldova

„Stema de Stat a Republicii Moldova este un simbol oficial major al suveranității și independenței, al unității și indivizibilității Republicii Moldova. Stema de Stat reprezintă un scut tăiat pe orizontală, având în partea superioară cromatică roșie, în cea inferioară – albastră, încărcat cu capul de bour având între coarne o stea cu opt raze. Capul de bour este flancat în dreapta de o roză cu cinci petale, iar în stânga de o semilună conturnată. Toate elementele reprezentate în scut sunt de aur (galbene). Scutul este plasat pe pieptul unei acvile naturale purtând în cioc o cruce de aur (acvila cruciată) și ținând în gheara dreaptă o ramură verde de măslin, iar în cea stângă un sceptru de aur.” [21]. „Reprezentarea alb-negru a stemei utilizează semne convenționale specifice heraldicii, unde aurul (galbenul) este reprezentat prin puncte, roșul prin linii verticale, albastrul prin linii orizontale, iar verdele prin linii oblice de la dreapta spre stânga. Conturul acvilei este doar sugerat.” (Sursa: Ambasada Republicii Moldova în România [2]).

În cercetarea sa, Vlad-Lucian Popescu explică detaliile și componența imaginilor prezente pe stema Republicii Moldova: „La 3 noiembrie 1990 sesiunea S.S. al R.S.S.M. a adoptat proiectul lui Gheorghe Vrabie ca stemă de stat. Conform variantei oficiale “Stema de Stat a Republicii Moldova reprezintă un scut tăiat pe orizontală având în partea superioară cromatică roșie, în cea inferioară albastră, încărcat cu capul de bour având între coarne o stea cu opt raze. Capul de bour este flancat în dreapta de o roză cu cinci petale, iar în stânga de o semilună conturnată. Toate elementele reprezentate în scut sunt de aur. Scutul este plasat pe pieptul unei acvile naturale purtând în cioc o cruce de aur și ținând în gheara dreaptă o ramură verde de măslin iar în cea stângă un sceptru de aur.” [11].

Conform interpretării oficiale, elementul central al stemei, capul de bour, evocă „forța și măreția, face aluzie la demnitate și este pus în relație cu societatea românească dinaintea întemeierii statului medieval Moldova”. Aștrii din stemă evocă veșnicia și fertilitatea în timp ce steaua dintre coarne este și o aluzie la divinitate. Roza heraldică evocă tradițiile de organizare statală. Cromatica scutului reconstituie tricolorul, simbol națio-

nal fundamental. Acvila cruciată evocă originea latină a poporului moldovean și totodată faptul că acest popor s-a creștinat încă din epoci timpurii. Ramura verde de măslin arată relațiile de prietenie pe care Moldova le dorește cu vecinii, în timp ce sceptorul este un simbol de suveranitate.” (ibidem).

Concluzia (inclusiv simbolică) din analiza comparativă o oferă tot istoricul Vlad-Lucian Popescu [11] în studiul său. Face mențiunea că această analiză este una de branding, prin urmare am extras interpretările istorice de natură critică ale autorului. Astfel: „Observând stemele României și Republicii Moldova vom remarca în primul rând faptul că amândouă includ acvila cruciată ca element de susținere a scutului, într-o formă grafică asemănătoare, punând accentul deci pe originea latină și pe spiritualitatea creștină ce definește cele două state. Scutul central cuprinde în ambele cazuri provinciile istorice componente ale statului. În cazul Republicii Moldova există, evident un singur element, nefiind întâlnite arme de pretențiune” [11]. România a preferat să folosească imaginile heraldice clasice ale provinciilor istorice, neoperând modificări majore. Acolo unde a fost nevoie de ajustări, lucrurile au fost efectuate respectând canoanele heraldice. În cazul Moldovei însă, s-a optat pentru o formulă grafică nouă în reprezentarea vechilor elemente heraldice, stema devenind astfel mai schematizată. Armele Moldovei sunt un element comun al celor două steme, lucru explicabil prin faptul că provincia efectivă este împărțită astăzi între trei state. O chestiune neabordată încă este întrebarea dacă armele Moldovei din fiecare stemă simbolizează numai provincia efectivă sau sunt și arme de pretențiune pentru statul vecin. Este cunoscut faptul că simbolul Moldovei se află în cele două steme în virtutea tradiției, însă cum aceste arme desemnează întreaga Moldovă, problema rămâne de studiat.” [11]. El remarcă „prezența sabiei lui Ștefan cel Mare numai în stema României, în cea a Republicii Moldova, întâlnindu-se o ramură de măslin verde. Interesantă este și prezența cromaticii tricolorului în câmpul scutului stemei Republicii Moldova. (...) aceste steme relevă totodată și unitatea originii și evoluției celor două state, atât prin prezența acvilei cruciate cât și prin elementul heraldic comun: capul de bour.” (ibidem). Din aceste interpretări rezultă, conform tipologiei lui Heilbrunn [5, pp. 93-94], că cele două logo-uri ale brandurilor naționale sunt icotipuri figurative metaforice.

c). Imnul național

c.1) Imnul național al României [14] este reprezentat de poemul „Un răsunet“ al lui Andrei Mureșanu, a fost scris și publicat în timpul Revoluției de la 1848 și a fost cântat pentru prima oară în iulie 1848. Ulterior poemul a devenit imn, sub titlul „Deșteaptă-te, române!“. Muzica a fost compusă de Anton Pann (1796-1854), poet și autor de manuale de muzică. După 1848, „Deșteaptă-te, române!“ a fost un cântec foarte drag românilor, insuflându-le curajul atât în timpul Războiului de Independență (1877-1878), cât și în luptele din Primul și cel de-al Doilea Război Mondial. La 22 Decembrie 1989, în timpul revoluției anticomuniste, cântecul s-a auzit spontan pe străzi, ca un simbol al libertății câștigate. Astfel, instituirea ca imn național a venit de la sine. (Sursa: Ambasada României în Republica Moldova, [3]).

c.2) Imnul de stat al Republicii Moldova [18] „este un simbol al suveranității și independenței statului. Versurile imnului au fost scrise de Alexei Mateevici (strofele 1, 2, 5, 8, 12), muzica de Alexandru Cristea, iar aranjamentul pregătit de Valentin Dînga.”, așa cum afirmă Ambasada Republicii Moldova în România) [2].

Ținând cont de faptul că spațiul alocat acestui material este restrâns, cercetarea se limitează la declarațiile oficiale privind simbolistica mesajelor referitoare la cele două imnuri naționale, fără a mai face o analiză amănunțită a versurilor, urmând ca această analiză să fie prezentată în cadrul conferinței din decembrie.

Concluziile acestui studiu se vor referi la a identifica și tipologiza valorile (desprinse din simbolurile care definesc identitățile celor două state), la formularea bazei ideii specifice ca punct de intersecție în definirea identităților de brand pentru cele două țări. Logica acestei sinteze se bazează pe conceptul lui Adamson care afirmă că ideea specifică a unui brand trebuie să se regăsească în toate semnalele de branding [1, pp. 59]. Mai exact, ideea specifică se regăsește în toate mesajele pe care brandul le transmite către publicul-țintă. Tehnic vorbind, valorile comune ale celor trei elemente de studiu (drapel, stemă, imn) pentru fiecare element al eșantionului cercetării vor defini unicitatea fiecărui brand. În final, intersectând aceste valori, se va defini o bază comună a ideii de brand național pentru cele două țări. Concret, sintetizând informațiile anterioare:

a). drapelul de stat

În ambele cazuri culorile sunt albastru, galben, roșu. Acestea au următoarea simbolistică:

- România: libertate, dreptate, frăție - valori morale și spirituale;
- Republica Moldova: suveranitate, independență, continuitate, democrație, egalitate, prietenie, solidaritate - rezumând, se constată că ele exprimă valorile declarate în 1848, odată cu adoptarea tricolorului: libertate, dreptate, frăție [23, pp. 255-257], valori morale și spirituale [6, pp. 258-279].

b). stema de stat

Simbolistica imaginilor conținute în cele două logo-uri, icotipuri figurativ-metaforice [5, pp. 93-94], este sintetizată prin:

- acvila cruciată: regalitate, creștinism ortodox timpuriu, originea latină, dinastia întemeietoare a Țării Românești (Basarabiei);
- scutul: cer;
- sceptrul: suveranitate;
- bourul negru: forță, măreție, demnitate, stabilitate, continuitate;
- astrele (soarele, luna, steaua): veșnicie, fertilitate, divinitate;
- roza cu cinci petale: tradiții în organizarea statală;
- cromatică: aceeași cu a drapelului.

Valorile care se deduc și în acest caz sunt: suveranitate, spiritualitate, credință, continuitate, stabilitate, demnitate, libertate, solidaritate - încadrându-se, după tipologia lui Louis Lavelle, în categoria valorilor morale și spirituale [6, pp. 258-279]).

c). imnul național

Declarațiile oficiale exprimă valorile conținute de fiecare mesaj (versuri, muzică). Astfel:

- România: curaj, independență, libertate, dreptate, solidaritate;
- Republica Moldova: suveranitate, independență, solidaritate.

În ambele cazuri valorile sunt, de asemenea, de tip moral-spiritual [6, pp. 258-279]. În tabelul de mai jos am sintetizat, pe verticală, valorile primei intersecții a elementelor de branding național (elemente comune ale însemnelor naționale):

	România	Republica Moldova
Drapel	libertate, dreptate, frăție	libertate, dreptate, frăție
Stemă	suveranitate, spiritualitate, credință, continuitate, stabilitate, demnitate, libertate, solidaritate	suveranitate, spiritualitate, credință, continuitate, stabilitate, demnitate, libertate, solidaritate
Imn	curaj, independență, libertate, dreptate, solidaritate	suveranitate, independență, solidaritate
Valorile brandului național	libertate (independență, suveranitate), solidaritate (frăție, unitate), stabilitate (continuitate)	libertate (independență, suveranitate), continuitate (stabilitate), solidaritate (frăție).

Prin realizarea celei de a doua intersecții (pe orizontală între valorile celor două branduri naționale, valori care se deduc din acest tabel) rezultă formula de bază a unei idei specifice comune [9, pp. 28-30]: brandul este reprezentat de un stat suveran, independent, unitar și indivizibil.

La o simplă citire a Constituțiilor celor două țări, se regăsește ideea centrală a statului respectiv. Aceasta, conform Olins, în branding nu este nimic altceva decât ideea specifică (ibidem). Astfel:

- Constituția României, Titlul 1, Articolul 1 (1) - Statul român: „România este un stat național, suveran și independent, unitar și indivizibil.” [22];
- Constituția Republicii Moldova, Articolul 1 (1) - Statul Republica Moldova: „Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.” [16].

Reiese de aici elementul de diferențiere pentru brandurile celor două țări (branduri care fac parte din aceeași categorie): caracterul național al statului român. Acesta, pe baza cadrului teoretic reprezentat de ideea specifică, validează ipoteza cercetării. Mai exact, singura diferență între elementele identitare ale celor două branduri naționale constă în aceea că „în stema României sunt reprezentate toate provinciile istorice” [10], ceea ce se definește statului național.

Referințe bibliografice:

1. Adamson, A. *Brand Simple*. București: Publica, 2010.
2. Ambasada Republicii Moldova în România. Simbolurile statului. Disponibil: <https://romania.mfa.gov.md/ro/content/simbolurile-statului> (accesat: 15.09.2025).
3. Ambasada României în Republica Moldova. Simboluri naționale. Disponibil: <https://romania.mfa.gov.md/ro/content/simbolurile-statului> (accesat: 15.09.2025).
4. Chevalier, J., Gheerbrant, A. (coord.). *Dicționar de simboluri. Mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere*. Iași: Polirom, 2009.
5. Heilbrunn, B. *Logo-ul*. București: Comunicare.ro, 2002.
6. Ivanciu, I. C. *Teoria valorilor la Louis Lavelle*. București: Bren, 2008.
7. Marinescu, V. *Cercetarea în comunicare: metode și tehnici*. București: C.H. Beck, 2009.
8. Olins, W. *Brand New: Viitorul chip al brandurilor*. București: Comunicare.ro, 2015.
9. Olins, W. *Manual de branding*. București: Vellant, 2009.
10. Parlamentul României. *Legea nr. 10 din 31 iulie 1990 privind proclamarea zilei naționale a României, Art. I*. Disponibil: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/739> (accesat: 15.09.2025).

11. Popescu, V.-L. Considerații cu privire la stema de stat a României și cea a Republicii Moldova. In: *Revista Erasmus*, nr. 12/2001. București: Editura Ars Docendi, 2010. Disponibil: <https://erasmusisha.wordpress.com/2001/01/01/consideratii-cu-privire-la-stema-de-stat-a-romaniei-si-cea-a-republicii-moldova/> (accesat: 14.09.2025).
12. Președintele României. Constituției României, Articolul 12-13. Disponibil: presedinte.ro/ro/presedinte/constitutia-romaniei, articolele 12-13 (accesat: 17.08.2025).
13. Președintele României. Drapelul României. Disponibil: <https://www.presedinte.ro/ro/presedinte/romania/drapelul> (accesat: 17.08. 2025).
14. Președintele României. Imnul României. Disponibil: <https://www.presedinte.ro/ro/presedinte/romania/imnul-romaniei>, accesat: 17.08.2025).
15. Președintele României. Stema României. Disponibil: <https://www.presedinte.ro/ro/presedinte/romania/stema-romaniei> (accesat: 17.08.2025).
16. Președinția Republicii Moldova. Constituția Republicii Moldova, Art.1 (1). Disponibil: https://presedinte.md/app/webroot/Constitutia_RM/Constitutia_RM_RO.pdf (accesat: 15.09.2025).
17. Președinția Republicii Moldova. Constituția Republicii Moldova, Art, 12, 13. Disponibil: <https://presedinte.md/rom/simbolurile-statului> (accesat: 17.08.2025).
18. Președinția Republicii Moldova. Drapelul de stat al Republicii Moldova. Disponibil: <https://presedinte.md/rom/flag> (accesat: 17.08.2025).
19. Președinția Republicii Moldova. Imnul de Stat al Republicii Moldova. Disponibil: <https://presedinte.md/hymn> (accesat: 15.09. 2025).
20. Președinția Republicii Moldova. Legea 217/17.09.2010 privind Drapelul de Stat al Republicii Moldova. Disponibil: <https://presedinte.md/rom/flag> (accesat: 17.08.2025).
21. Președinția Republicii Moldova. Stema de Stat a Republicii Moldova. Disponibil: <https://presedinte.md/emblem> (accesat: 17.08.2015).
22. România. Camera Deputaților. Constituția României Art. 1 (1). Disponibil: https://www.cdep.ro/pls/dic/site2015.page?den=act2_1&par1=1#t1c0s0sba1 (accesat: 15.09.2025).
23. Vasiliu-Năsturel, P. Stegule și stema României, perioada Convențională. In: *Albina*, anul IV, nr. 10, 1900.